

Osobní insolvenční právo v Irsku se řídí zákonem o úpadku (Bankruptcy Act) z roku 1988 (v platném znění) a zákony o osobním bankrotu (Personal Insolvency Acts) z roku 2012 až 2015 (dále jen „zákon o osobním bankrotu“). Zákon o osobním bankrotu stanoví tři způsoby řešení dluhů a zavádí změny právních předpisů o úpadku.

Veškerá řízení o osobním bankrotu, včetně úpadku, spravuje Irská insolvenční služba (Insolvency Service of Ireland), což je nezávislý orgán, který byl podle zákona zřízen v roce 2013 a který působí pod záštitou Ministerstva spravedlnosti a rovnosti.

Řízení o osobním bankrotu, která upravuje zákon o osobním bankrotu, zahrnují tyto tři režimy:

Oznámení o oddlužení (Debt Relief Notice): v případě dluhů do výše 35 000 EUR u osob, které nemají prakticky žádný majetek a mají velmi nízký příjem.

Ujednání o vyrovnání dluhů (Debt Settlement Arrangement): v případě schváleného vyrovnání neomezených nezajištěných pohledávek během období až pěti let (jež lze v určitých případech prodloužit na šest let).

Dohoda o osobním bankrotu (Personal Insolvency Arrangement): v případě schváleného vyrovnání nebo restrukturalizace zajištěných pohledávek do výše 3 milionů EUR (po dohodě s věřiteli lze tento limit zvýšit) a neomezených nezajištěných pohledávek během období až šesti let (jež lze v určitých případech prodloužit na sedm let).

V případě ujednání o vyrovnání dluhů a dohody o osobním bankrotu má řízení tři fáze:

První fáze: Příslušný soud vydá **ochranné osvědčení (Protective Certificate)**, jež určitým jmenovaným nebo „určeným“ věřitelům zabraňuje v přijetí opatření proti dlužníkovi či podání žaloby na dlužníka, včetně podání návrhu na prohlášení konkurzu, za účelem vymáhání pohledávek. Vydá-li příslušný soud ochranné osvědčení, platí toto po dobu 70 dnů, jeho platnost však lze z určitých důvodů prodloužit o dalších 40 dnů.[i]

Druhá fáze: Tato fáze zahrnuje jednání správce v rámci osobního bankrotu (Personal Insolvency Practitioner) jménem dlužníka s určenými věřiteli a schválení návrhu formou hlasování na statutární schůzi věřitelů. Nejnovější právní předpisy pouze v případě dohody o osobním bankrotu stanoví, že dlužník může požádat o soudní přezkum svého návrhu v případě, že věřitelé návrh dohody o osobním bankrotu na schůzi věřitelů zamítli.[ii]

Třetí fáze: Provedení ujednání, včetně pravidelného rozdělování finančních prostředků mezi věřitele správcem v rámci osobního bankrotu a případně každoročních přezkumů ze strany správce.

Dlužník může uplatnit oznámení o oddlužení, ujednání o vyrovnání dluhů nebo dohodu o osobním bankrotu pouze jednou.

Úpadek představuje možnost pro dlužníky, kteří vzhledem ke své situaci nesplňují kritéria způsobilosti pro výše uvedené tři způsoby řešení dluhů, nebo již dříve uplatnili jedno z těchto řešení, ukázalo se však, že ujednání s věřiteli není udržitelné.

Pokud fyzická osoba prokáže, že její finanční situaci nelze vyřešit režimem platební neschopnosti, a má za tímto účelem dopis od správce v rámci osobního bankrotu, může požádat Vrchní soud (High Court) o prohlášení konkurzu. Fyzická osoba musí Úřadu examinatora Vrchního soudu (Examiner's Office of the High Court) podat žádost o vydání soudního rozhodnutí (rozhodnutí o prohlášení konkurzu) a uhradit počáteční poplatek ve výši 200 EUR. Žadatelé budou vyslechnuti před Vrchním soudem; poté, co je na dotyčnou fyzickou osobu prohlášen konkurz, je tato ze zákona povinna vyhovět konkurznímu správci (Official Assignee in Bankruptcy) a jeho úřadu (konkurzní oddělení Irské insolvenční služby), jež odpovídají za správu konkurzní podstaty.

Jakmile je na dlužníka prohlášen konkurz, jeho nezajištěné pohledávky jsou v plné výši odepsány, veškerý jeho majetek se však stává vlastnictvím konkurzního správce, což je správce konkurzní podstaty ustanovený Vrchním soudem.

Konkurzní řízení lze zahájit v těchto dvou případech:

Věřitelem navrhujícím prohlášení konkurzu, který podá Vrchnímu soudu návrh za účelem prohlášení konkurzu na fyzickou osobu, která mu dluží určité částky, pokud prokáže, že je věřitelem dotyčné fyzické osoby a že se tato osoba nepokoušela uspokojivě vyrovnat své dluhy.

Samotnou fyzickou osobou, což se nazývá vyhlášením osobního bankrotu.

U úpadce dojde automaticky k oddlužení po uplynutí jednoho roku od vydání soudního rozhodnutí, pokud se na něj nevztahuje rozhodnutí o prodloužení insolvence (vydané konkurzním správcem v případě neplnění povinností).

Zákon o osobním bankrotu vytváří nové povolání, které reguluje Irská insolvenční služba a které spadá do dvou kategorií:

1. Schválení zprostředkovatelé (Approved Intermediaries): osoba nebo společnost, která je Irskou insolvenční službou zmocněna k podpoře dlužníků, kteří chtějí požádat o oznámení o oddlužení.

2. Správci v rámci osobního bankrotu (Personal Insolvency Practitioners): osoba, která je Irskou insolvenční službou zmocněna k tomu, aby jednala jako prostředník mezi dlužníkem a jeho věřitelem či věřiteli za účelem zajištění ujednání o vyrovnání dluhů nebo dohody o osobním bankrotu. Správce v rámci osobního bankrotu je povinen jednat v souladu se zákonem o osobním bankrotu a souvisejícími předpisy.[iii]

1 Proti komu lze zahájit insolvenční řízení?

V Irsku zahájí fyzické osoby (včetně osobních společností) řízení o osobním bankrotu postupy stanovenými v zákoně o osobním bankrotu. Konkurzní řízení proti dlužníkovi mohou zahájit věřitelé, nebo dlužník může podat návrh na prohlášení konkurzu z vlastního podnětu.

2 Jaké jsou podmínky pro zahájení insolvenčního řízení?

Insolvenční řízení

Prvořadou podmínkou pro zahájení řízení o osobním bankrotu je to, že dlužník je v platební neschopnosti, tj. není schopen dostát svým závazkům v době jejich splatnosti. Povaha a rozsah dluhů a příjmy dlužníka poté určují, který ze tří typů režimů je vhodný.

Aby bylo zajištěno, že fyzická osoba, na kterou se vztahuje režim platební neschopnosti, má i nadále přiměřenou životní úroveň, vypracovala Irská insolvenční služba (po rozsáhlých konzultacích) pokyny nazvané „Přiměřené životní náklady“ (Reasonable Living Expenses). Tyto pokyny, jakož i zajištění udržitelnosti režimu platební neschopnosti, pomáhají zaručit zákonné právo dlužníka na přiměřenou životní úroveň a zajišťují spravedlivou a transparentní metodu standardizace každodenních životních nákladů dlužníků v tísni. Přiměřené životní náklady dlužníka vypočítává podle vzoru stanoveného Irskou insolvenční službou schválený zprostředkovatel nebo správce v rámci osobního bankrotu, pokud se požaduje režim platební neschopnosti.

1. Oznámení o oddlužení

Aby mohl dlužník požádat o oznámení o oddlužení, musí splňovat tyto podmínky:

není schopen splácet své dluhy v plné výši v době splatnosti,

po odečtení přiměřených životních nákladů má čistý měsíční disponibilní příjem ve výši 60 EUR nebo méně, má majetek v hodnotě 400 EUR nebo méně. Dlužníci si mohou ponechat rovněž:

jeden šperk, jehož hodnota nepřesahuje 750 EUR,

jedno motorové vozidlo s hodnotou 2 000 EUR či nižší a

vybavení domácnosti nebo nástroje, pokud jejich společná hodnota nepřesahuje 6 000 EUR,

má trvalé bydliště v Irské republice nebo v minulém roce měl obvyklé bydliště nebo místo podnikání v Irsku, vyplnil a podepsal předepsaný finanční výkaz a učinil čestné prohlášení, že tento výkaz je pravdivý a správný.

Typickými příklady dluhů, které jsou zahrnuty v oznámení o oddlužení, jsou pohledávky z kreditních karet, přečerpaní účtu, osobní půjčky, úvěry od družstevních záložen, účty za veřejné služby a zákaznické platební karty.

2. Ujednání o vyrovnání dluhů

Dlužník je způsobilý požádat o ujednání o vyrovnání dluhů, pokud:

není schopen splácet své dluhy v plné výši v době splatnosti,

má jednoho či více nezajištěných věřitelů,

má trvalé bydliště v Irsku nebo v minulém roce měl obvyklé bydliště nebo místo podnikání v Irsku,

vyplnil a podepsal předepsaný finanční výkaz a vyhotovil a podepsal čestné prohlášení, že poskytnuté informace jsou pravdivé a správné,

od správce v rámci osobního bankrotu získal prohlášení, které potvrzuje, že správce má za to, že:

informace uvedené v předepsaném finančním výkazu jsou pravdivé a správné,

dlužník je způsobilý podat návrh na ujednání o vyrovnání dluhů,

po posouzení předepsaného finančního výkazu dlužníka se domnívá, že není pravděpodobné, že dlužník bude v příštích pěti letech solventní,

pokud dlužník uzavře ujednání o vyrovnání dluhů, existuje přiměřená vyhlídka, že se v příštích pěti letech stane solventním.

Kromě dluhů uvedených u oznámení o oddlužení mohou dluhy v případě ujednání o vyrovnání dluhů obvykle zahrnovat úvěry a osobní záruky.

3. Dohoda o osobním bankrotu

Dlužník je způsobilý požádat o dohodu o osobním bankrotu, pokud:

není schopen splácet své dluhy v plné výši v době splatnosti,

má dluhy vůči nejméně jednomu zajištěnému věřiteli, který má zajištění vztahující se na majetek nebo aktiva v Irsku,

má zajištěné pohledávky v hodnotě nižší než 3 miliony EUR (pokud s tím všichni zajištění věřitelé souhlasí, lze tento limit zvýšit),

v rámci postupu pro řešení nedoplatků hypotečního úvěru (např. postup řešení nesplácených hypoték (Mortgage Arrears Resolution Process (MARP)) řízený Irskou centrální bankou) spolupracoval v období šesti měsíců se zajištěným věřitelem s ohledem na hlavní místo bydliště a –

výsledkem bylo to, že nebylo schváleno žádné alternativní ujednání o splacení, nebo

zajištěný věřitel potvrdil, že takovéto ujednání neuzavře, nebo

dlužník uzavřel alternativní ujednání o splacení a snažil se toto ujednání, které potvrdil správce v rámci osobního bankrotu, dodržet,

má trvalé bydliště v Irsku nebo v minulém roce měl obvyklé bydliště nebo místo podnikání v Irsku,

vyplnil a podepsal předepsaný finanční výkaz a učinil čestné prohlášení, že tento výkaz je pravdivý a správný,

od správce v rámci osobního bankrotu získal prohlášení, které potvrzuje, že správce má za to, že:

informace uvedené v předepsaném finančním výkazu jsou pravdivé a správné,

dlužník je způsobilý podat návrh na dohodu o osobním bankrotu,

po posouzení předepsaného finančního výkazu dlužníka se domnívá, že není pravděpodobné, že dlužník bude v příštích pěti letech solventní,

pokud dlužník uzavře dohodu o osobním bankrotu, existuje přiměřená vyhlídka, že se v příštích pěti letech stane solventním.

Kromě dluhů uvedených u oznámení o oddlužení a ujednání o vyrovnání dluhů patří k dluhům, které jsou obvykle zahrnuty do dohody o osobním bankrotu, úvěry na bydlení v hlavním místě bydliště, úvěry na investice do nemovitostí, hypotéky/úvěry na nákup nemovitostí za účelem pronájmu.

Úpadek

V Irsku mohou fyzické osoby samy požádat o vyhlášení osobního bankrotu, tj. mohou podat Vrchnímu soudu návrh, aby na ně prohlásil konkurz. Podmínky pro podání takového návrhu jsou následující:

fyzická osoba, tj. dlužník, není schopna splácet své dluhy v době splatnosti,

dluhy dlužníka převyšují hodnotu jeho majetku nejméně o 20 000 EUR,

dlužník musel učinit náležitý pokus o využití jednoho ze tří výše uvedených režimů platební neschopnosti za účelem vyrovnání svých dluhů. To musí být soudům doloženo odkazem na dopis správce v rámci osobního bankrotu nebo schváleného zprostředkovatele.

Návrh na zahájení konkurzního řízení může podat také věřitel. Podává-li návrh na prohlášení konkurzu věřitel, nesměl bezdůvodně odmítnout přijetí návrhu na ujednání o vyrovnání dluhů nebo dohodu o osobním bankrotu.

Žádost o prohlášení konkurzu se podává formou návrhu, který žadateli ukládá povinnost předložit Úřadu examinatora Vrchního soudu různé dokumenty a čestná prohlášení stanovená Vrchním soudem. Jakmile je rozhodnutí o prohlášení konkurzu vydáno, nabyvá účinku od okamžiku vydání; nemá zpětný účinek ode dne podání návrhu na prohlášení konkurzu, jak tomu může být v některých jurisdikcích.

Do doby vydání rozhodnutí o prohlášení konkurzu nemá věřitel podle zákona o úpadku k dispozici žádný konkrétní prostředek, pokud jde o jmenování předběžného správce – § 23 zákona o úpadku umožňuje, aby byl úpadek po vydání soudního rozhodnutí zatčen, má-li v úmyslu opustit jurisdikci, aby se vyhnul úpadku.

Dlužník nebo věřitel může vznést proti rozhodnutí o prohlášení konkurzu námitku podáním návrhu Vrchnímu soudu spolu s prohlášením, v němž jsou uvedeny důvody námítky.

3 Jaký majetek tvoří majetkovou podstatu? Jak se nakládá s majetkem, který dlužník nabyl nebo na něj přešel po zahájení insolvenčního řízení?

Obecným cílem zákona o osobním bankrotu je pokud možno chránit hlavní místo bydliště dlužníka a příslušná ustanovení právních předpisů jsou strukturována v souladu s tím.

Majetek v rámci insolvenčního řízení

V případě ujednání o vyrovnání dluhů nebo dohody o osobním bankrotu nepřebírá správce v rámci osobního bankrotu obvykle fyzickou držbu nebo vlastnictví majetku dlužníka, nýbrž po dobu trvání dotyčného režimu získává kontrolu nad tokem příjmů dlužníka a uspokojuje pohledávky věřitelů z tohoto toku příjmů podle podmínek ujednání. Tok příjmů je k dispozici po odečtení přiměřených životních nákladů, nájemného nebo splátek hypotéky a jiných plateb v případě zvláštních okolností, jako jsou výdaje na zdravotní péči. Zajištěné úvěry obvykle splácí dlužník přímo věřiteli podle podmínek ujednání. Má-li být podle ujednání prodán určitý majetek, prodá jej obvykle přímo dlužník.

Majetek v rámci konkurzního řízení

Podle právních předpisů o úpadku jsou veškerá aktiva úpadce ke dni vydání soudního rozhodnutí neprodleně převedena na konkurzního správce (to znamená, že konkurzní správce nyní vlastní veškerá aktiva v konkurzní podstatě). V zájmu jasnosti tato aktiva zahrnují:

hotovost,
účty u finančních institucí, včetně běžných, spořicí, investičních účtů atd.,
veškeré pozemky a stavby, včetně staveb, které jsou považovány za rodinné domy,
stroje, zařízení, nástroje potřebné pro výkon povolání, nábytek, domácí potřeby a spotřebiče,
veškerá vozidla,
důchody (s určitými výjimkami), investiční produkty, akcie a podíly,
pohotovité zásoby podniku, které úpadce drží vlastním jménem, nebo v rámci partnerství,
pohledávky úpadce.

Z výše uvedeného existují určité výjimky:

dlužníci mohou požádat o vynětí osobního majetku v hodnotě do 6 000 EUR a mohou Vrchní soud požádat o navýšení tohoto limitu,
aktiva plynoucí z porušení osobních práv jsou z konkurzního řízení vyloučena, jelikož se nejedná o nároky svěřené správci pro věřitele, nýbrž o osobní majetek dotyčného jednotlivce,
určité důchodové nároky (další objasnění viz právní předpisy).

Úpadce je povinen informovat konkurzního správce v případě, že během konkurzního řízení obdrží nějaký majetek, a to bez ohledu na to, jakým způsobem nabyt vlastnictví k tomuto majetku. Tato aktiva jsou převedena na konkurzního správce, pokud o to požádá, a jsou zahrnuta do konkurzní podstaty.

4 Jaké pravomoci má dlužník a jaké insolvenční správce?

Insolvenční řízení

Správce v rámci osobního bankrotu, pokud jej dlužník najme, bude jednat jako vyjednávač mezi dlužníkem a jeho věřiteli. Správci v rámci osobního bankrotu jsou podle právních předpisů povinni jednat v nejlepším zájmu dlužníka i věřitele či věřitelů, musí proto v rámci režimu platební neschopnosti vypracovat nejlepší možné ujednání pro všechny dotčené strany.

Úloha a funkce správce v rámci osobního bankrotu zahrnují:

jednání s dlužníkem, který zvažuje podání návrhu na režim platební neschopnosti,

přijetí jmenování do funkce insolvenčního správce,

přezkum předepsaného finančního výkazu vyhotoveného dlužníkem a vydání doporučení dlužníkovi ohledně možností a způsobilosti podat návrh na ujednání o vyrovnání dluhů nebo dohodu o osobním bankrotu,

ujištění se o tom, že finanční údaje poskytnuté dlužníkem jsou správné a úplné,

na základě kritérií stanovených v právních předpisech vydání stanoviska ohledně toho, který typ režimu platební neschopnosti (ujednání o vyrovnání dluhů nebo dohoda o osobním bankrotu) je vzhledem k situaci dlužníka nejvhodnější,

poskytnutí informací ohledně zvoleného postupu, obecného účinku a pravděpodobných nákladů spojených s daným režimem platební neschopnosti,

podání žádosti o ochranné osvědčení jménem dlužníka,

vyrozumění všech věřitelů o ochranném osvědčení, jmenování správce v rámci osobního bankrotu, připojení kopie předepsaného finančního výkazu dlužníka,

vyhotovení návrhu pro věřitele a svolání statutární schůze věřitelů za účelem posouzení návrhu a hlasování o něm,

je-li návrh schválen, informování Irské insolvenční služby a všech věřitelů o výsledku,

po schválení soudem nebo po soudním přezkumu zajištění splnění podmínek ujednání, včetně výběru finančních prostředků od dlužníka a plateb věřitelům během doby trvání ujednání,

sledování dodržování ujednání po dobu jeho platnosti,

provádění přezkumu ujednání nejméně jednou ročně.

V insolvenčním řízení se musí dlužník čestně zúčastnit řízení, schválit ujednání dohodnuté správcem v rámci osobního bankrotu a splnit požadované podmínky ujednání.

Úpadek

Po vydání rozhodnutí o prohlášení konkurzu je úpadci odebrán veškerý majetek a je převeden na konkurzního správce. Konkurzním správcem je nezávislý vládní úředník, jehož úkolem je spravovat konkurzní podstatu a řídit konkurzní oddělení Irské insolvenční služby.

V Irsku může být správcem konkurzní podstaty ustanovena soukromá osoba, která nahradí konkurzního správce Vrchního soudu. V praxi je toto jmenování velmi ojedinělé. Zákon o úpadku nestanoví potřebnou kvalifikaci pro toto jmenování.

Pravomoci dlužníka v případě konkurzního řízení jsou omezeny na možnost napadnout určitá rozhodnutí konkurzního správce u Vrchního soudu. Dlužník je povinen vyhovět požadavkům úřadu konkurzního správce, co se týká správy konkurzní podstaty.

5 Za jakých podmínek lze uplatnit započtení pohledávek?

Zákon o osobním bankrotu a zákon o úpadku z roku 1988 (v platném znění) umožňují uplatnit započtení pohledávek. Je stanoveno, že při určování hodnoty aktiva nebo výše dlužné částky může být dluh nebo kreditní zůstatek (b) u téhož věřitele započten proti původní částce (a). Zbývající zůstatek se tudíž považuje za pohledávku nebo aktivum, jež může být dlužně příslušnému dlužníkovi nebo jeho věřiteli či věřitelům.[iv]

Má-li dlužník úspory u družstevní záložny, u níž má rovněž dluh, započte družstevní záložna tyto úspory proti částce, kterou jí dlužník dluží.[v]

6 Jaké účinky má insolvenční řízení na probíhající smlouvy, jichž je dlužník smluvní stranou?

Insolvenční řízení

Ochranné osvědčení brání věřiteli v tom, aby během doby platnosti ochranného osvědčení podnikl jakékoli kroky. To, co bylo sjednáno s ohledem na existující smlouvy, je stanoveno v konečném ujednání.

Úpadek

Úpadek nemá vliv na nároky zajištěných věřitelů na zajištění, tj. zajištění věřitelé si ponechávají veškerá práva, která měli podle podmínek zajištění před prohlášením konkurzu, přičemž jediný rozdíl spočívá v tom, že vlastníkem majetku je nyní konkurzní správce, a nikoli úpadce.

Konkurzní správce je povinen realizovat (prodat nebo zcizit) veškerá aktiva v konkurzní podstatě za účelem uspokojení závazků v konkurzní podstatě v co největší míře. Veškeré pohledávky vůči dlužníkovi na základě smluv se proto stávají závazky v konkurzní podstatě. Konkurzní správce bude pouze výjimečně pokračovat ve smlouvách založených na službách, jejichž smluvní stranou je úpadce.

Pokračuje-li konkurzní správce ve smlouvě, nese osobní odpovědnost s nárokem na náhradu škody mimo finanční prostředky v konkurzní podstatě.[vi]

7 Jaké účinky má insolvenční řízení na řízení zahájená jednotlivými věřiteli (s výjimkou probíhajících soudních řízení)?

Insolvenční řízení

Ujednání o vyrovnání dluhů nebo dohoda o osobním bankrotu: Prvním krokem dlužníka, který usiluje o ujednání o vyrovnání dluhů / dohodu o osobním bankrotu, je podání žádosti o ochranné osvědčení u příslušného soudu. Je-li toto ochranné osvědčení získáno, zabraňuje určitým jmenovaným nebo určeným věřitelům, jichž se osvědčení týká, v přijetí opatření vůči dlužníkovi za účelem zpětného získání nebo vymáhání konkrétně uvedených dluhů. Věřitelé je prakticky zabráněno v:

zahájení soudního řízení v souvislosti s jeho pohledávkou,
pokračování v soudních řízeních, včetně soudních příkazů/rozhodnutí atd., která byla zahájena před vydáním ochranného osvědčení, má se tudíž za to, že tato soudní řízení byla po dobu platnosti ochranného osvědčení pozastavena,
přijetí opatření k vymáhání či zajištění úhrady dluhu,
kontaktování věřitele v souvislosti s pohledávkou, pokud o to dlužník nepožádá,
změně nebo ukončení dohody s dlužníkem nebo
zahájení konkurzního řízení vůči dlužníkovi.

Jakmile dlužník uzavře ujednání, vztahují se na věřitele po dobu platnosti ujednání podobná omezení s ohledem na vymáhání, jaká byla uvedena výše.

Oznámení o oddlužení: V případě schválení oznámení o oddlužení příslušným soudem se po dobu platnosti tohoto oznámení uplatňují stejná ochranná opatření, jaká byla uvedena výše u ujednání o vyrovnání dluhů / dohody o osobním bankrotu.

Úpadek

Se zajištěnými a nezajištěnými věřiteli se v případě úpadku zachází rozdílně. Jedinou možností, kterou mají k dispozici nezajištění věřitelé úpadce s ohledem na vymáhání dluhů, je přihlášení pohledávky v konkurzním řízení ve výši dlužné částky. Po dni vydání soudního rozhodnutí nemohou nezajištění věřitelé zahájit proti úpadci soudní řízení. Jedná se o přímý a automatický důsledek rozhodnutí o prohlášení konkurzu vydaného Vrchním soudem. Práva zajištěných věřitelů nejsou konkurzním řízením dotčena.

8 Jaké účinky má insolvenční řízení na pokračování soudních řízení, které probíhají v okamžiku zahájení insolvenčního řízení?

Insolvenční řízení

Ujednání o vyrovnání dluhů, dohoda o osobním bankrotu, oznámení o oddlužení:

Viz odpověď na otázku č. 7.

Úpadek

Stejně jako v případě majetku v konkurzní podstatě nahrazuje konkurzní správce úpadce jako žalovaného v případných soudních řízeních, která věřitelé zahájí proti úpadci. Konkurzní správce má možnost obhajoby, vyrovnání nebo zastavení soudního řízení. Je-li obhajoba konkurzního správce v řízení úspěšná, budou případné vzájemné pohledávky nebo náklady uhrazeny do konkurzní podstaty ve prospěch všech věřitelů. Je-li řízení úspěšné, nebo je-li dosaženo vyrovnání, stává se schválená částka uznanou pohledávkou v rámci konkurzního řízení.

9 Jaké jsou hlavní rysy účasti věřitelů na insolvenčním řízení?

Irská insolvenční služba spojením všech zúčastněných stran vytvořila pro ujednání o vyrovnání dluhů a dohodu o osobním bankrotu standardní (precedentní) dokument. Tento dokument stanoví povinnosti dlužníků i věřitelů během provádění ujednání. K tomuto dokumentu jsou připojeny vzory ujednání o vyrovnání dluhů a dohody o osobním bankrotu.

Věřitel se účastní takto:

1. Doložení dluhu: V případě ujednání o vyrovnání dluhů nebo dohody o osobním bankrotu musí správce v rámci osobního bankrotu poté, co soud vydal dlužníkovi ochranné osvědčení, napsat dotčeným věřitelům a informovat je o svém jmenování a vyzvat je, aby předložili doklad o svých pohledávkách a uvedli, jak by se podle podmínek ujednání mělo s jejich pohledávkou zacházet.

V případě úpadku musí všichni věřitelé předložit formální doklad o dluhu před vyplacením podílu z konkurzní podstaty.

2. Hlasování: Svola-li správce v rámci osobního bankrotu, který jedná jménem dlužníka, jenž si přeje uzavřít ujednání o vyrovnání dluhů nebo dohodu o osobním bankrotu, schůzi věřitelů, jsou dotčení věřitelé oprávněni hlasovat o podmínkách dohody, pokud prokázali své pohledávky.

3. Námitky: Věřitel může vznést u soudu námitku před tím, než podmínky ujednání o vyrovnání dluhů nebo dohody o osobním bankrotu vstoupí v platnost. Konkrétní lhůty jsou stanoveny v právních předpisech.^[vii]

4. Nabídka na vyrovnání: Věřitelé mohou hlasovat o nabídce na vyrovnání, kterou předložil úpadek. K tomu dojde v případě, pokud si úpadek přeje dosáhnout s některými nebo se všemi věřiteli vyrovnání před skončením konkurzního řízení, aby si mohl ponechat veškerý svůj majetek.

10 Jakým způsobem může insolvenční správce používat majetek v majetkové podstatě nebo s ním nakládat?

Insolvenční řízení

Co se týká ujednání o vyrovnání dluhů nebo dohody o osobním bankrotu, věřitel nepřihlašuje formálně své pohledávky vůči dlužníkovi. První fázi řízení představuje vyhotovení předepsaného finančního výkazu dlužníka. V předepsaném finančním výkazu jsou uvedeni všichni věřitelé a příslušné dlužné částky a skutkový základ pro vydání ochranného osvědčení. Po vydání ochranného osvědčení může správce v rámci osobního bankrotu požádat věřitele o doložení jejich pohledávky před tím, než připraví příslušný režim platební neschopnosti. Jestliže věřitel nedoloží dluh poté, co o to byl požádán, má to důsledky s ohledem na právo hlasovat o ujednání a podíl z konkurzní podstaty.

Co se týká návrhu na oznámení o oddlužení, formální pohledávky věřitelů nejsou přihlášeny, věřitel však může být schváleným zprostředkovatelem požádán o potvrzení, že dlužná částka uvedená dlužníkem je správná.

Na nové pohledávky vzniklé po dni uzavření ujednání se dotyčné ujednání nevztahuje. Změní-li se výše existujících pohledávek, může být nutná úprava celkového ujednání (např. vznik podmíněného závazku).

Úpadek

V případě úpadku je profil konkurzní podstaty (veškerá aktiva a závazky úpadce) uveden ve dvou formulářích, které musí úpadek vyplnit a předložit dozorcímu úředníkovi v konkurzním řízení (Bankruptcy Inspector) ke dni vydání soudního rozhodnutí: výkaz o finanční situaci a přehled osobních údajů. V konkurzním řízení jsou všechny druhy závazků zahrnuty jako neprokázané pohledávky, pokud vznikly dlužníkovi přede dnem vydání soudního rozhodnutí, tj. přede dnem zahájení konkurzního řízení. Dluhy úpadce, které vznikly po dni vydání soudního rozhodnutí, nelze v konkurzním řízení zahrnout jako pohledávku.^[viii]

11 Jaké pohledávky mají být přihlášeny za majetkovou podstatou dlužníka a jak se nakládá s pohledávkami, které vznikly po zahájení insolvenčního řízení?

Insolvenční řízení

Po vydání ochranného osvědčení v insolvenčním řízení o ujednání o vyrovnání dluhů nebo o dohodě o osobním bankrotu jsou uvedeni věřitelé vyrozuměni o vydání ochranného osvědčení a je jim doručena kopie předepsaného finančního výkazu dlužníka. Věřitel může být požádán o doložení dluhu a je dotázán, jaký způsob vypořádání pohledávky upřednostňuje. Pohledávka věřitele se prokazuje stejným způsobem, jakým se podle zákona o úpadku prokazuje dluh úpadce.

Poté, co věřitel prokázal svou pohledávku, je oprávněn hlasovat na statutární schůzi věřitelů, která je svolána za účelem schválení návrhu dlužníka. Pokud věřitel svou pohledávku nedoloží nebo ji přiměřeně neprokáže jiným způsobem, nemůže se zúčastnit schůze věřitelů ani se podílet na vyplacení podílu z konkurzní podstaty podle ujednání.

Úpadek

Konkurzní oddělení Irské insolvenční služby zašle informace o fyzických osobách, na které byl prohlášen konkurz, seznamu finančních institucí a ministerstev, a to následující den po vydání rozhodnutí o prohlášení konkurzu na dotyčné jednotlivce. Oznámení o těchto soudních rozhodnutích je vyvěšeno rovněž na internetových stránkách Irské insolvenční služby a zveřejněno v úředním věstníku irského státu, *Iris Oifigiul*.

Všichni zajištění věřitelé v rámci konkurzní podstaty mají třicetidenní lhůtu ode dne vydání soudního rozhodnutí na předložení (písemně nebo elektronickou poštou) dokladu o pohledávkách v konkurzní podstatě. Toto doložení dluhu může mít podobu hypotečních listů, faktur, výkazů a účtů nebo v některých případech může být od věřitele vyžadováno čestné prohlášení.

Před vyplacením podílu z konkurzní podstaty věřitelům zveřejní Irská insolvenční služba nadcházející platby a případy, s nimiž tyto platby souvisejí. Věřitelé (zajištění i nezajištění) mají opět třicetidenní lhůtu na přihlášení svých pohledávek u Irské insolvenční služby a je uloženo stejné důkazní břemeno.

Věřitelé jsou ve všech případech konkurzním oddělením Irské insolvenční služby požádáni o vyplnění jednotných formulářů dokladu o dluhu, které jsou k dispozici na internetových stránkách Irské insolvenční služby.

12 Jaká pravidla platí pro přihlašování, přezkum a uznávání pohledávek?

Přednostní pohledávky

V případě dohody o osobním bankrotu a ujednání o vyrovnání dluhů jsou přednostní pohledávky uhrazeny podle podmínek dohody a v konkurzním řízení se přednostní pohledávky řadí přímo za poplatky za konkurzní řízení a náklady nebo výdaje vynaložené konkurzním správcem při nakládání s konkurzní podstatou. Za přednostní pohledávky se považují:

určité částky splatné daňovými komisáři (Revenue Commissioners), jako je daň z příjmů, daň z kapitálových zisků, DPH, odvody sociálního pojištění (PAYE /PRSI) atd.,

určité náklady místních orgánů, které vznikly během dvanácti měsíců přede dnem vydání soudního rozhodnutí o prohlášení konkurzu na dlužníka nebo uzavření ujednání (datum zahájení). To zahrnuje náklady a poplatky místních rad,

mzdy nebo platy dlužné zaměstnancům dlužníka za období čtyř měsíců před datem zahájení, platby související s důchody, dovolenou nebo nemocenskou dlužné těmto zaměstnancům.[ix]

Zajištěné pohledávky

V případě dohody o osobním bankrotu je zajištěný věřitel vázán podmínkami dohody. V případě běžné dohody o osobním bankrotu je zajištěný věřitel vyplacen z příjmů dlužníka podle podmínek schválených v ujednání. Případné zbývající měsíční příjmy dlužníka po odečtení přiměřených životních nákladů dlužníka a poplatků správce v rámci osobního bankrotu jsou použity k vyplacení nezajištěných věřitelů formou podílů z konkurzní podstaty.

Úpadek nemá vliv na práva zajištěného věřitele. Takovýto věřitel si může s ohledem na zajištěnou pohledávku zvolit jednu z těchto tří možností:

využít své zajištění – to znamená, že fakticky zůstane mimo konkurzní řízení,

realizovat nebo ocenit své zajištění a uplatnit nárok na uhrazení schodku (pokud existuje) – věřitel vypočítá reálnou tržní hodnotu zajištěného aktiva a odečte ji od celkové dlužné částky. Výsledný schodek (pokud existuje) je v konkurzní podstatě uznán jako nezajištěná pohledávka. V průběhu tohoto řízení může zajištěný věřitel dotyčné aktivum prodat,

vzdát se svého zajištění – zajištěný věřitel se může svého zajištění zcela vzdát a nechat uznat pohledávku v konkurzní podstatě jako nezajištěnou pohledávku.

Nezajištěné pohledávky

V případě dohody o osobním bankrotu i ujednání o vyrovnání dluhu jsou pohledávky nezajištěných věřitelů vypořádány podle schválených podmínek ujednání. Jestliže se v případě oznámení o oddlužení během období dohledu situace dotyčné osoby zlepší, musí informovat Irskou insolvenční službu a podle úrovně změny může být tato osoba požádána o poskytnutí určitého příspěvku na uhrazení dlužné částky.

Pohledávky nezajištěných věřitelů v konkurzní podstatě mají stejné pořadí. Jejich pohledávky jsou vypořádány vyplacením finančních prostředků, které zbydou po uhrazení poplatků za konkurzní řízení, výdajů konkurzního správce a přednostních pohledávek.

13 Jaká pravidla platí pro rozdělování výtěžku? Jaké je pořadí pohledávek a práv věřitelů?

Insolvenční řízení

Obecnou podmínkou pro uspokojivé ukončení insolvenčního řízení je to, že dlužník plnil své povinnosti podle ujednání po celou dobu jeho trvání. Pokud k tomu došlo, je dlužník osvobozen od nezajištěných dluhů. Stav zajištěných dluhů bude záviset na konkrétních podmínkách ujednání.

Pokud dlužník poruší podmínky oznámení o oddlužení, ujednání o vyrovnání dluhů nebo dohody o osobním bankrotu, může být řízení ukončeno. Je-li dlužník v prodlení s platbou po dobu šesti měsíců, má se za to, že dohoda nebyla úspěšná. Dlužník je každopádně odpovědný za dlužné částky v plné výši, včetně všech nedoplatků, poplatků a úroků vzniklých v době neplacení těchto pohledávek.

Úpadek

Úpadek, který splnil podmínky konkurzního řízení, je po jednom roce automaticky oddlužen. Úpadek může v kterékoli fázi konkurzního řízení předložit věřitelům nabídku (na vyrovnání) za účelem uhrazení svých dluhů. Úpadek musí požádat Vrchní soud o pozastavení konkurzního řízení; tato skutečnost má za následek, že konkurzní správce upustí od další realizace aktiv v konkurzní podstatě. Úpadek může poté předložit Vrchnímu soudu nabídku na vyrovnání s věřiteli. O nabídce na vyrovnání hlasují věřitelé úpadek; pokud nejméně 60 % těchto věřitelů (podle počtu a hodnoty pohledávek) s podmínkami nabídky souhlasí, bude tato schválena.

K uhrazení částek schválených na základě nabídky na vyrovnání mohou být použity podíly z konkurzní podstaty nebo finanční prostředky samotného úpadek. Musí být uhrazeny poplatky nebo výdaje vzniklé úřadu konkurzního správce při správě konkurzní podstaty a rovněž případné přednostní pohledávky. Pokud konkurzní správce souhlasí s nabídkou na vyrovnání zprostředkovanou Vrchním soudem, je úpadek oddlužen.

14 Jaké jsou podmínky pro skončení insolvenčního řízení a jeho účinky (zejména vyrovnáním)?

Insolvenční řízení

Nezajištění věřitelé – nepoužitelné.

Zajištění věřitelé – stav zajištěné pohledávky bude záviset na konkrétních podmínkách ujednání.

Úpadek

V případě úpadek nemohou věřitelé po dni vydání soudního rozhodnutí požadovat od úpadek uhrazení existujících pohledávek (dluhy, které úpadek vzniknou ode dne vydání soudního rozhodnutí, mohou být vymáhány běžným způsobem); místo toho se musí spojit přímo s konkurzním správcem. Jakmile je úpadek oddlužen, k čemuž ve většině případů dojde po jednom roce (případy nesplnění požadavků atd. mohou tuto dobu prodloužit až na patnáct let), jsou veškeré nezajištěné pohledávky (včetně přednostních pohledávek) zrušeny. Pohledávky zajištěných věřitelů zůstanou zachovány i po dni oddlužení, pokud tyto uplatnili možnost využít své zajištění. V případě zajištěných věřitelů nejsou konkurzním řízením dotčeny jejich nároky na zajištěná aktiva.

Pokud zajištěný věřitel ocenil své zajištění a uplatnil v konkurzním řízení uhrazení schodku (jako nezajištěnou pohledávku), bude po oddlužení část zbývajících po vyplacení podílů z konkurzní podstaty odepsána. Je třeba uvést, že v případě, kdy zajištěný věřitel uplatní pouze možnost využít zajištění (a nepožaduje úhradu schodku v konkurzním řízení), nebude moci vymáhat od dlužníka případný schodek poté, co byl tento oddlužen. V případě tohoto scénáře je čistým účinkem konkurzního řízení na zajištěný úvěr (nebo hypotéku) to, že se s částí úvěru překračující hodnotu souvisejícího aktiva (ke dni vydání soudního rozhodnutí) zachází jako s nezajištěnou pohledávkou.

15 Jaká práva mají věřitelé po skončení insolvenčního řízení?

Insolvenční řízení

Ujednání o vyrovnání dluhů nebo dohoda o osobním bankrotu: V rámci insolvenčního řízení nesou náklady spojené s daným režimem obvykle věřitelé. Od dostupných finančních prostředků dlužníka jsou odečteny poplatky správce v rámci osobního bankrotu dohodnuté s věřiteli v době hlasování o režimu a schválené nebo následně potvrzené soudem po přezkumu. Vznese-li věřitel námitku proti vydání ochranného osvědčení nebo schválenému režimu, hradí obvykle vlastní náklady [x]. Jestliže věřitel vznese námitku proti navrhované dohodě o osobním bankrotu, může soud požádat o přiznání úhrady nákladů, je-li jeho námitka vyhověna [xi]. V obvyklých případech jsou náklady hrazeny podle jejich důvodu, tj. musí je uhradit strana, jejíž úkony vedly k vzniku nákladů.

Oznámení o oddlužení: S oznámením o oddlužení nejsou spojeny žádné náklady.

Úpadek

Věřitelé nesou náklady konkurzního řízení, jež jsou uhrazeny z finančních prostředků dostupných v konkurzní podstatě.

16 Kdo ponese náklady vzniklé v insolvenčním řízení?

Insolvenční řízení

Součástí podmínek, které musí dlužník splnit před zahájením insolvenčního řízení, je to, že musí předložit úplné a přesné prohlášení o své finanční situaci a podepsat čestné prohlášení, které tyto informace potvrzuje. Správce v rámci osobního bankrotu se musí rovněž přesvědčit, že dlužník uvedl pravdivé informace a zveřejnil plně všechny příslušné informace týkající se jeho finanční situace. Věřitel nebo správce v rámci osobního bankrotu nebo Irská insolvenční správa pouze s ohledem na oznámení o oddlužení mohou podat soudu návrh na ukončení insolvenčního řízení z určitých důvodů stanovených v zákoně o osobním bankrotu, a to včetně těchto důvodů:

dlužník svým jednáním upravil své finanční záležitosti tak, aby byl způsobilý pro režim platební neschopnosti nebo oznámení o oddlužení, nebyly splněny procesní požadavky stanovené v zákoně, nepřesnosti nebo opomenutí v předepsaném finančním výkazu dlužníka, které vedly nebo mohly vést k významnému poškození věřitele, dlužník nesplňuje požadavky na způsobilost,

dlužník upřednostnil třetí stranu, čímž snížil částku, která je k dispozici na uhrazení jeho dluhů, nebo

dlužník se dopustil některého z trestných činů uvedených v insolvenčním zákoně z roku 2012 (v platném znění).

Věřitelé nejsou oprávněni požádat o zrušení transakcí nebo převodů aktiv před zahájením insolvenčního řízení. Pokud však lze mít za to, že dlužník poskytl nadměrné příspěvky do penzijního fondu, může věřitel požadovat u soudů finanční úlevu. To může mít za následek, že soud provozovateli fondu nařídí, aby dotyčnou částku vrátil v plné výši za účelem jejího rozdělení mezi věřitele, kteří jsou stranou ujednání.

Úpadek

Předchozí převody aktiv a platby, které úpadci provedli ve prospěch věřitelů nebo jiných osob, mohou být podle právních předpisů o úpadku zrušeny. To zahrnuje případy, kdy:

úpadce vyplatil určitou částku nebo převedl majetek na některého věřitele přednostně před ostatními věřiteli, vůči nimž má dluhy. Konkurzní správce může požádat o zrušení těchto plateb, které se uskutečnily během tří let přede dnem vydání soudního rozhodnutí. Je-li konkurzní správce úspěšný, bude dotyčná částka převedena zpět do konkurzní podstaty ve prospěch všech věřitelů,[xii]

úpadce převedl nebo daroval majetek třetí straně za částku nižší, než je reálná tržní hodnota. Na základě úspěšného návrhu, který konkurzní správce podá Vrchnímu soudu, mohou být tyto převody uskutečněné během tří let přede dnem vydání soudního rozhodnutí zrušeny a případný rozdíl bude převeden do konkurzní podstaty ve prospěch všech věřitelů,[xiii]

úpadce převedl majetek nebo provedl platbu, kterou lze považovat za „transakci za účelem vyhýbání se povinností“, tj. úpadce měl v úmyslu vyhnout se tomu, aby se majetek nebo peněžní částka považovaly za součást konkurzní podstaty. V těchto případech platí dvě lhůty:

veškeré takovéto transakce uskutečněné během tří let před prohlášením konkurzu může konkurzní správce zrušit na základě úspěšného návrhu podaného Vrchnímu soudu a

veškeré takovéto transakce uskutečněné během pěti let před prohlášením konkurzu, pokud úpadce neprokáže, že v době uskutečnění transakce byl solventní.[xiv]

Ve všech výše uvedených scénářích musí konkurzní správce prokázat, že k těmto transakcím skutečně došlo takovýmto způsobem, a to prostřednictvím čestného prohlášení před Vrchním soudem, které Vrchní soud uspokojí podle podmínek právních předpisů; tzn., má se za to, že tyto transakce/převody poškodily věřitele v rámci konkurzní podstaty.

[i] Viz kapitola 3 § 59–§ 64 (ujednání o vyrovnání dluhů) a kapitola 4 § 93–§ 98 (dohoda o osobním bankrotu) insolvenčního zákona z roku 2012 (v platném znění), pokud jde o právní předpisy týkající se ochranných osvědčení

[ii] § 115A insolvenčního zákona z roku 2012 (v platném znění)

[iii] Viz část 5 zákona o osobním bankrotu z roku 2012, pokud jde o právní základ pro správce v rámci osobního bankrotu, a předpisy z roku 2013 ((S.I. č. 209 z roku 2013) k zákonu o osobním bankrotu z roku 2012 (oprávnění a dohled správců v rámci osobního bankrotu), pokud jde o kvalifikační kritéria, regulační normy a požadavky na povolení

[iv] § 135 insolvenčního zákona z roku 2012 (v platném znění) a § 17 prvního dodatku zákona o úpadku z roku 1988 (v platném znění)

[v] § 135 odst. 2 insolvenčního zákona z roku 2012 (v platném znění)

[vi] § 61 a § 136 zákona o úpadku z roku 1988 (v platném znění)

[vii] § 87 (ujednání o vyrovnání dluhů) a § 120 (dohoda o osobním bankrotu) insolvenčního zákona z roku 2012 (v platném znění)

[viii] § 75 zákona o úpadku z roku 1988 (v platném znění)

[ix] § 81 a § 101 zákona o úpadku z roku 1988 (v platném znění)

[x] § 97 insolvenčního zákona z roku 2012 (v platném znění)

[xi] § 115 písm. a) insolvenčního zákona z roku 2012 (v platném znění)

[xii] § 57 zákona o úpadku z roku 1988 (v platném znění)

[xiii] § 58 zákona o úpadku z roku 1988 (v platném znění)

[xiv] § 59 zákona o úpadku z roku 1988 (v platném znění)

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.